МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія:
Економіка і менеджмент

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 7

Одеса
2014

Серію засновано у 2010 р.
Засновники — Міжнародний гуманітарний університет,
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України.

**Включено до списку друкованих періодичних видань,
що входять до переліку наукових фахових видань України.
Наказом Міністерства освіти і науки України №455 від 15.04.2014 р.
Додаток №5.**

*Друкується за рішенням Вченої ради Міжнародного гуманітарного університету
протокол № 5 від 10.04.2014 р.*

Видавнича рада:

С. В. Ківалов, акад. АПН і НАПрН України, д-р юрид. наук, проф. – голова ради; **А. Ф. Крижановський**, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф. – заступник голови ради; **М. П. Коваленко**, д-р фіз.-мат. наук, проф.; **С. А. Андронаті**, акад. НАН України; **В. Д. Берназ**, член-кореспондент НАПрН України, д-р юрид. наук, проф.; **О. М. Головченко**, д-р екон. наук, проф.; **Д. А. Зайцев**, д-р техн. наук, проф.; **В. М. Запорожан**, д-р мед. наук, проф., акад. АМН України; **М. З. Згуровський**, акад. НАН України, д-р тех. наук, проф.; **В. А. Кухаренко**, д-р філол. наук, проф.; **І. В. Ступак**, д-р філол. наук, доц.; **Г. П. Пекліна**, д-р мед. наук, проф.; **О. В. Токарєв**, Засл. діяч мистецтв України.

Відповідальний редактор серії — д-р фіз.-мат. наук, проф. ***М. П. Коваленко***
Відповідальний секретар серії — канд. екон. наук ***К. В. Степанова***

Редакційна колегія серії «Економіка і менеджмент»:

Б. В. Буркинський, акад. НАН України, д-р екон. наук, проф.; **А. І. Бутенко**, д-р екон. наук, проф.; **В. С. Дога**, д-р екон. наук, проф.; **О. М. Головченко**, д-р екон. наук, проф.; **Л. В. Гнилицька**, д-р. екон. наук, доц.; **В. І. Захарченко**, д-р. екон. наук, проф.; **О. М. Котлубай**, д-р екон. наук, проф.; **Є. В. Лазарєва**, д-р екон. наук; **П. Сауэр**, канд. екон. наук, проф.; **Р. Габдуллін**, канд. екон. наук, член-кореспондент МАІН; **В. Ласло**, д-р екон. наук; **Б. А. Волков**, д-р екон. наук, проф.; **В. М. Осипов**, д-р екон. наук, проф.; **Д. М. Пармаклі**, д-р екон. наук, проф.; **Л. А. Бахчиванжи**, канд. екон. наук, доц.

*Повне або часткове передрукування матеріалів, виданих у журналі
«Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету», допускається лише з письмового дозволу редакції.
При передрукуванні матеріалів посилання на
«Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету» обов'язкове.*

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20001-9801 ПР від 25.06.2013

Адреса редакції:
Міжнародний гуманітарний університет, офіс 202,
вул. Фонтанська дорога 33, м. Одеса, 65009, Україна,
тел. (048) 719-88-48, факс (048) 715-38-28, e-mail: mgu@ukr.net

© Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.
Серія: «Економіка і менеджмент», 2014
© Міжнародний гуманітарний університет, 2014
© Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
НАН України, 2014

НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Науковий збірник

Виходить двічі на рік

№ 7, 2014

Заснований у 2010 р.

Коректор Радіонова І.І.
Технічний редактор Мартиненко Т.В.

Підписано до друку 22.05.14. Формат 60х84/8. Обл.-вид.арк. 14,33. Ум.-друк. арк. 14,42.
Папір офсетний. Гарнітура «Literaturnaja». Друк на дуплікаторі. Наклад 300 прим. Заказ № 1403-02.

Віддруковано ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25. Тел. 8(048) 7777-591.

ЗМІСТ

Hirofumi Arai
DEVELOPMENT OF INTRAREGIONAL TRANSPORTATION CORRIDORS IN NORTHEAST ASIA 3

Iryna Garanska, Sergey Yakubovskiy
THE RELATIONSHIP BETWEEN MORTGAGE AND REAL ESTATE MARKETS OF CHINA 9

Blagodatniy V.I., Afonchenkova T.N.
A MACROPRUDENTIAL APPROACH TO FINANCIAL REGULATION . . . 16

Быков Ю.А., Васильев А.Б.
ВОЗМОЖНЫЕ ВАРИАНТЫ ТРАНСПОРТНЫХ СВЯЗЕЙ В СООБЩЕНИИ ЕВРОПА – РОССИЯ – ЯПОНИЯ. 20

Гнилицька Л. В.
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА І СУБ'ЄКТНІСТЬ УЧАСНИКІВ РИНКУ – КОГНІТІВНИЙ ПІДХІД 25

Гончарук С.М., Едигарян А.Р., Лебедева Н.А.
ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ОБЛИКА МУЛЬТИМОДАЛЬНОЙ ТРАНСПОРТНОЙ СЕТИ И ЕЕ ЭЛЕМЕНТОВ 34

Гончарук А.Г., Алкубелат А.З.С.
МОТИВАЦИОННЫЙ МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ 37

Головченко О. М., Головченко М.Ф. 42
ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ СФЕРИ КУЛЬТУРИ 42

Коваленко Н.П., Коваленко И.Н.
КОРРЕЛЯЦИОННЫЕ СВЯЗИ МЕЖДУ МОДЕЛЯМИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ 48

Мойсеєнко І.П.
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ 51

Носова О.В.
ВЫЗОВЫ РЕГИОНАЛЬНОЙ ИНТЕГРАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА РОССИИ И УКРАИНЫ 56

Степанов В. Н., Степанова Е. В.
СИСТЕМНО-ПАРАМЕТРИЧЕСКАЯ ФОРМАЛИЗАЦИЯ СЛОЖНЫХ СОЦИО-ЭКОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ 61

Білак Н.І.
ПЕРЕВІРКА НАЯВНОСТІ ЗАДЕКЛАРОВАНИХ ТОВАРІВ У МИТНОМУ РЕЄСТРІ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ . . 65

Дубас Р.Г.
ОЦЕНКА ВОЗМОЖНОСТПЙ КАПИТАЛИЗАЦИИ ЛЕСОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ НА ОСНОВЕ МАТРИЧНО-ПАРАМЕТРИЧЕСКИХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ 69

Гладченко Л.І.
ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА 76

Ємельянова К.С.
НАПРЯМИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ 79

Жидяк О. Р., Фурсіна О. В.
ФІНАНСУВАННЯ ТА РИЗИКИ В ІНВЕСТУВАННІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ СФЕРИ 84

Запорожець О. Ф.
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНТРОЛЮ ЗА ТРАНСФЕРТНИМ ЦІНОУТВОРЕННЯМ ДЛЯ УКРАЇНИ 88

Зеркіна О.О.
ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ СИСТЕМ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ 92

Курдибанська Н.Ф.
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНИМ РЕСУРСОКОРИСТУВАННЯМ 96

Лебедева Н.А.
МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ РОЛИ ИННОВАЦИОННОЙ ЛИЧНОСТИ В УСЛОВИЯХ МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ . 100

Мартинюк О.А.
СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 103

Носова Т.Ю.
РОЛЬ СЕТЕВЫХ СТРУКТУР В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ 107

Остапенко Я.О.
ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВПЛИВУ НА ОБЛІКОВИЙ ПРОЦЕС 112

Степаненко О.А.
СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ МЕТОДОМ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ 117

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ. 121

ТРЕБОВАНИЯ К СТРУКТУРЕ И ОФОРМЛЕНИЮ МАТЕРИАЛОВ. 122

УДК 657.4:640.4

Я.О.Остапенко

старший викладач кафедри статистики

та математичних методів в економіці

Національного університету державної податкової служби України

Я.А.Остапенко

Ya.A.Ostapenko

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВПЛИВУ НА ОБЛІКОВИЙ ПРОЦЕС

ПОРЯДОК ПРИЗНАНИЯ ДОХОДА ПРЕДПРИЯТИЙ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА И ОСОБЕННОСТИ ЕГО ВОЗДЕЙСТВИЯ НА УЧЕТНЫЙ ПРОЦЕСС

THE PROCEDURE FOR THE RECOGNITION OF INCOME OF HOTEL ENTERPRISES AND ESPECIALLY ITS IMPACT ON THE ACCOUNTING PROCESS

Анотація. У статті визначено основні проблеми визнання доходу підприємств готельного господарства. Висвітлено особливості обліку доходу готелями. Встановлено порядок визнання доходу підприємствами готельної галузі України.

Аннотация. В статье определены основные проблемы признания дохода предприятий гостиничного хозяйства. Освещены особенности учета дохода отелями. Установлен порядок признания дохода предприятиями гостиничной отрасли Украины.

Annotation. In the article the main problems of recognition of income of hotel enterprises. Peculiarities of accounting for income hotels. Set the procedure for the recognition of income of the enterprises of hotel industry in Ukraine.

Ключові слова: дохід, визнання доходу, готель, готельне господарство.

Ключевые слова: доход, признания дохода, отель, гостиничное хозяйство.

Keywords: income, revenue recognition, hotel, hospitality.

Постановка проблеми. Проблема бухгалтерського обліку доходів підприємства готельного господарства пов'язана з тим, що існуючі в Україні методики бухгалтерського відображення не адаптовані до галузевих особливостей діяльності зазначених підприємств та сучасному рівню розвитку систем електронної комерції та актуального в нинішній час туристичного посередництва.

Проблемними питаннями визнання доходів підприємствами готельного господарства та їх оподаткування є:

– складність вирішення питань вибору суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері готельного господарства, спрощеної системи оподаткування [1, 2, 3];

– суперечності у нормах чинного законодавства щодо використання податкової пільги суб'єктом господарювання, які здійснюють діяльність у сфері готельного господарства [4,5,6];

– проблемні питання складання та подання податкової звітності [7];

– адміністрування туристичного збору [8, 9,3];

– оподаткування доходів підприємств готельного господарства [10,11,12,13,14,15,3];

– оподаткування витрат підприємств готельного господарства [16];

– оподаткування підприємств готельного господарства податком на додану вартість [15,17,18].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку доходів і фінансових результатів відображено у працях українських науковців: З. А. Балченко, М. І. Бондаря, Ф. Ф. Бутинця, О. Г. Величко, С. Ф. Голова, С. Я. Король, В. М. Костюченко, Є. В. Мниха, Л. В. Нападовської, М. С. Пушкаря, К. І. Редченка, В. В. Сопка, Т. І. Ткаченко, М. Г. Чумаченка тощо, а також

зарубіжних вчених: О. А. Агєєвої, М. І. Баканова, Г. Н. Бургонової, О. Н. Волкової, Н. А. Камордженової, Т. П. Карпової, В. В. Ковальова, В. Ф. Палія, В. В. Сємєніхіна, Я. В. Соколова, Дж. Фостера, Ч. Хорнгрена, В. А. Чернова, М. В. Шаланова та інших. Питання обліку, аналізу витрат та калькулювання собівартості послуг на підприємствах готельного бізнесу досліджували С.Я. Король, З.А. Балченко, Н.О. Гура та інші автори. Сьогодні зростає кількість наукових досліджень з методики і організації обліку діяльності підприємств різних галузей. Проте для підприємств готельного бізнесу таких напрацювань майже немає, а тому питання обліку доходів та фінансових результатів готелів, зокрема в частині визнання та оподаткування, потребують додаткового вивчення.

Метою статті є дослідження методичних підходів до визначення моменту визнання та величини доходів операційної діяльності для цілей оподаткування податком на прибуток та облікового відображення доходів підприємств готельного господарства із врахуванням специфіки галузевих особливостей діяльності зазначених підприємств.

Виклад основного матеріалу. Важливим об’єктом бухгалтерського обліку, величина якого впливає на рівень результативності та рентабельності підприємства готельного господарства, є величина його доходу. Галузеві особливості діяльності таких підприємств не впливають на інвестиційну та фінансову складову доходу, операційна діяльність відрізняється різноманітністю порядку визнання та одержання доходів від надання готельних послуг [19,20].

Зокрема, особливостями формування доходів від реалізації готельних послуг є:

1) використання елементів електронної комерції для реалізації готельних послуг (отримання попередньої оплати через мережу Інтернет з використанням платіжних систем);

2) наявність доходів від реалізованих та нереалізованих послуг (не повернення плати бронювання у випадку відмови від споживання готельних послуг);

3) отримання доходів від діяльності, яка підлягає патентуванню (послуги підрозділу громадського харчування – бар, ресторан);

4) доходи можуть отримуватися в готівковій, безготівковій формі (зокрема, з використанням банківських платіжних карток).

Ці особливості прямо впливають на методику бухгалтерського обліку і оподаткування доходів підприємств готельного господарства, зокрема в частині визначення моменту визнання доходу від реалізації, встановлення обсягів оподатковуваних податком на додану вартість операцій, а також визначення моменту визнання та величини доходів операційної діяльності для цілей оподаткування податком на прибуток

У відповідності до П(С)БО 15 “Доходи”, доходи, пов’язані з наданням послуг визнаються за ступенем завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції. Проте, вказаний результат може бути оцінений лише за таких умов:

– можливість достовірної оцінки отриманого доходу;

– ймовірність отримання економічних вигід від надання послуг;

– можливість достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;

– можливість достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення [21].

Оцінка ступеня завершеності операцій за вже наданими готельними послугами відбувається відповідно до вимог П(С)БО 15 “Доходи” шляхом:

– вивчення виконаної роботи;

– визначення питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, в загальному обсязі послуг, які повинні бути надані;

– визначення питомої ваги витрат, понесених підприємством у зв'язку з наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат.

Слід зауважити, що варіативність вимог вказаного вище нормативного документу щодо порядку визнання доходів від надання послуг є базисом для формування положень облікової політики підприємства готельного господарства.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається виходячи зі ступеня завершеності операції з надання послуг залежно від видів послуг:

– дохід від надання послуги з розміщення визначається в момент передачі рахунку (invoice) за формою № 4-г клієнту готелю та проставлення ним особистого підпису про згоду з обсягами наданих готельних послуг. Якщо послуги з розміщення надаються протягом проміжку часу, що припадає на різні звітні періоди, доходи визнаються у такому порядку:

1) доходи від наданих послуг з розміщення, що припадають на перший звітний період, визнаються в останній календарний день такого звітного періоду, відповідно до фактичного обсягу наданих за цей період послуг;

2) доходи від наданих послуг з розміщення, що припадають на другий звітний період, визнаються в момент передачі рахунку (invoice) за формою № 4-г клієнту готелю та проставлення ним особистого підпису про згоду з обсягами наданих готельних послуг, відповідно до фактичного обсягу наданих за цей період послуг (тобто за вирахуванням обсягів послуг, що припадають на попередній звітний період);

- дохід від надання послуги з харчування визначається в момент передачі рахунку (invoice) за формою № 4-г клієнту готелю (у випадку включення вартості харчування в загальну вартість проживання) та простaлення ним особистого підпису про згоду з обсягами наданих готельних послуг або в момент отримання фактичної оплати від клієнта (у випадку окремої готівкової оплати ним харчування в підрозділі ресторанного господарства);

– дохід від надання додаткових готельних послуг визначається в момент передачі рахунку (invoice) за формою № 4-г клієнту готелю (у випадку включення вартості додаткових готельних послуг в загальну вартість проживання) та проставлення ним особистого підпису про згоду з обсягами наданих додаткових готельних послуг або в момент отримання фактичної оплати від клієнта (у випадку окремої готівкової оплати ним вартості додаткових готельних послуг).

Вважаємо за доцільне застосовувати для відображення доходів підприємств готельного господарства наступні субрахунки:

– 701 "Дохід від реалізації готової продукції" (для відображення виручки від реалізації готової продукції підрозділів ресторанного господарства);

– 702 "Дохід від реалізації товарів" (для відображення виручки від реалізації товарів кафе/бару, сувенірних магазинів);

– 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг".

До субрахунку 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг" слід відкривати рахунки аналітичного обліку І рівня, що демонструють доходи від основних готельних послуг (7031 "Доходи від реалізації основних готельних послуг") та доходи від додаткових готельних послуг (7032 "Доходи від реалізації додаткових готельних послуг").

Причому, до першого з вказаних аналітичних рахунків доцільно відкривати рахунки аналітичного обліку ІІ рівня, зокрема, які б враховували наявність ліжко-днів, готельні послуги за якими фактично надані, проте, готельний рахунок клієнтом ще не підписаний:

– 70311 "Доходи від реалізації готельних послуг, рахунок за якими виставлено";

– 70312 "Доходи від реалізації готельних послуг, рахунок за якими не виставлено".

Причому, до аналітичного рахунку 7032 "Доходи від реалізації додаткових готельних послуг" доцільно відкривати рахунки аналітичного

обліку ІІ рівня, які б враховували наявність численних структурних підрозділів обслуговуючих виробництв та нумерувати їх наскрізним порядком 7032Х “Доходи від реалізації послуг підрозділу …”, де Х – номер структурного підрозділу відповідно до Положення про облікову політику підприємства готельного господарства, а “…” – його найменування відповідно до організаційної структури підприємства готельного господарства.

На основі врахування практики попередньої оплати надання готельних послуг у вітчизняних підприємств готельного господарства, в таблиці ___ запропоновано порядок відображення в бухгалтерському обліку доходів від надання послуг з розміщення (якщо надання послуги припадає на один звітний період), відповідно до теоретичних положень облікової політики підприємства готельного господарства, обґрунтованих вище.

Таблиця 1 - Відображення в бухгалтерському обліку доходів від надання послуг з розміщення (якщо надання послуги припадає на один звітний період)

№ з/п	*Зміст господарської операції*	*Підходи до оцінки операції*	*Кореспонденція рахунків*	
			Дебет	*Кредит*
Попередня оплата (за формами оплати)				
1.	Отримано попередню оплату за надання послуг з розміщення	Здійснюється виходячи з діючих прейскурантів відповідно до категорії номера та планової кількості днів проживання		
1.1.	– готівкою		301	681
1.2.	– оплатою на поточний рахунок		311	681
1.3	– оплатою за допомогою банківської платіжної картки		331	681
			333	331
			92	331
2.	Відображено податкові зобов’язання з ПДВ	Здійснюється, виходячи з діючої ставки ПДВ, та суми попередньої оплати з ПДВ у оп. 1	643	641

Надання готельних послуг				
3.	Виставлено рахунок споживаючу послуг з розміщення	Здійснюється виходячи з діючих прейскурантів відповідно до категорії номера та фактичної кількості днів проживання	361	70311
4.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	Здійснюється, виходячи з діючої ставки ПДВ, та суми поставки послуг з ПДВ у оп. 3 з урахуванням суми податкових зобов'язань, визнаних у оп. 2	70311	643
5.	Відображено собівартість наданих у звітному періоді готельних послуг з розміщення у номерах категорії А	Розраховується в кінці звітного періоду на основі фактичних даних про собівартість готельних послуг після розподілу витрат згідно з запропонованим у п. 2.2 порядком	903А	231А
6	Закрито розрахунки за отриманими авансами у сумі попередньої оплати	Див. оп. 1	681	361
7.	Отримано остаточний розрахунок за їх видами (див. оп. 1)	Розраховується як різниця між величиною фактичної поставки та сумою попередньої оплати	301, 311, 331	361

Примітка: літерою А позначено категорію номерного фонду

Таким чином, з урахуванням вимог чинного податкового законодавства відбувається визнання податкового зобов'язання з ПДВ під час отримання попередньої оплати, проте визнання доходів відбувається пізніше, відповідно до вимог П(С)БО 15 "Дохід". Слід звернути увагу, що згідно з обґрунтованим нами порядком, весь дохід зараховується на спеціальний аналітичний рахунок до субрахунку 703 (70311 "Доходи від реалізації готельних послуг, рахунок за якими виставлено"), що демонструє повноту надання послуг, відповідно до визнаного доходу, та остаточного закриття розрахунків за даним замовленням.

Більш складним випадком визнання доходів підприємств готельного господарства від надання готельних послуг з розміщення, є випадок, коли клієнт перебуває в готелі протягом періоду, що відноситься на два звітні періоди діяльності підприємства, відповідно до вимог ведення бухгалтерського та податкового обліку. В цьому разі, фактично витрати на розміщення клієнта понесені, як в частині прямих витрат, так і в частині загальновиробничих, проте, надання послуг завершиться лише в звітному періоді. В цьому контексті, вважаємо за потрібне визнання доходів від надання послуг з розміщення у два етапи, відповідно до фактичних обсягів надання послуг. Порядок відображення в бухгалтерському обліку доходів від надання послуг з розміщення (якщо надання послуги припадає на два звітні періоди) представлено у таблиці ___.

Таблиця 2 - Відображення в бухгалтерському обліку доходів від надання послуг з розміщення (якщо надання послуги припадає на два звітні періоди)

№ з/п	*Зміст господарської операції*	*Підходи до оцінки операції*	*Кореспонденція рахунків*	
			Дебет	*Кредит*
Попередня оплата				
1.	Отримано попередню оплату за надання послуг з розміщення	Здійснюється виходячи з діючих прейскурантів відповідно до категорії номера та планової кількості днів проживання (див. оп. 1 табл. ___)	301, 311, 331	681
2.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	Здійснюється, виходячи з діючої ставки ПДВ, та суми попередньої оплати з ПДВ у оп. 1	643	641
Надання готельних послуг				
3.	Визнано доходи від надання послуг залежно від обсягів послуг, наданих у звітному періоді	Визначається виходячи з діючих прейскурантів відповідно до категорії номера та фактичної кількості днів проживання у звітному періоді	361	70312
4.	Відображено	Здійснюється, виходячи з діючої	70312	643

	податкові зобов'язання з ПДВ	ставки ПДВ, та суми поставки послуг з ПДВ у оп. 3 з урахуванням суми податкових зобов'язань, визнаних у оп. 2		
5.	Відображено собівартість наданих у звітному періоді готельних послуг з розміщення у номерах категорії А	Розраховується в кінці звітного періоду на основі фактичних даних про собівартість готельних послуг після розподілу витрат згідно з запропонованим у п. 2.2 порядком	903А	231А
6.	Закрито розрахунки за отриманими авансами у сумі попередньої оплати	Див. оп. 1	681	361
7.	Виставлено рахунок споживаючу послуг з розміщення	Визначається виходячи з діючих прейскурантів відповідно до категорії номера та фактичної кількості днів проживання за вирахуванням доходів, визнаних за цим клієнтом на кінець попереднього періоду (оп. 3)	361	70311
8.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	Здійснюється, виходячи з діючої ставки ПДВ, та суми поставки послуг з ПДВ у оп. 7 з урахуванням суми податкових зобов'язань, визнаних у оп. 2 та оп. 4	70311	643
8.	Відображено собівартість наданих у звітному періоді готельних послуг з розміщення у номерах категорії А	Розраховується в кінці звітного періоду на основі фактичних даних про собівартість готельних послуг після розподілу витрат згідно з запропонованим у п. 2.2 порядком	903А	231А
6	Закрито розрахунки за отриманими авансами у сумі	Див. оп. 1	681	361

	попередньої оплати			
7.	Отримано остаточний розрахунок за їх видами (див. оп. 1)	Розраховується як різниця між величиною фактичної поставки та сумою попередньої оплати	301, 311, 331	361

Примітка: літерою А позначено категорію номерного фонду

Отже, згідно з описаним у таблиці ___ та обґрунтованим нами порядком, весь дохід поділяється на дві частини:

– перша частина складається з доходу за обсяги готельних послуг з розміщення (ліжко-днів), спожитих у одному першому звітному періоді, на який припадає перебування клієнта у готелі;

– друга частина складається з доходу за обсяги готельних послуг з розміщення (ліжко-днів), спожитих у другому звітному періоді, на який припадає перебування клієнта у готелі.

Таким чином, перша частина зараховується на спеціальний аналітичний рахунок до субрахунку 703 (70312 “Доходи від реалізації готельних послуг, рахунок за якими не виставлено”), що демонструє неповне надання послуг відповідно до вказаного замовлення, та пропорційну частину визнаного доходу. Це дозволяє контролювати процес надання готельних послуг з розміщення у наступному періоді, а також оперативно визначати замовлення, дохід за якими слід коригувати у разі відмови клієнта від обсягів спожитих ним послуг.

Висновки. Отже, обґрунтований вище порядок визнання доходів від надання готельних послуг полягає у розмежування доходів від надання основних та додаткових послуг, а також наступному їх поділі за підвидами, та враховує тривалість процесу надання готельних послуг. Він базується на галузевих особливостях діяльності підприємств готельного господарства, зокрема, видовому різноманітті готельних послуг, вимогах чинного податкового та бухгалтерського законодавства, а також дозволяє дотримуватися принципів бухгалтерського обліку щодо визнання та відображення витрат і доходів підприємства, контролювати визнання доходів та завершеність процесу надання послуг за окремими замовленнями, достовірно

визначати по них загальні обсяги одержаних доходів і, як наслідок, можливість, визначати рентабельність діяльності з надання готельних послуг за категоріями номерного фонду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Забута И. Применение упрощенной системы налогообложения: грузоперевозки, сдача в аренду гостиничного номера // Адвокат бухгалтера. – 2012. – № 7. – С. 38-39

2. Хусід А. Чи вправі підприємець-готельєр бути єдинником II групи // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 6. – С. 10

3. Хусід А. Чи варто єдиннику-готельєру вважати своїм доходом туристичний збір // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 53. – С. 55

4. Алексевич О. Готель надає в оренду конференц-зал: чи пільгують прибуток від таких операцій // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 47. – С. 41-42

5. Самарченко О. «Готельна» пільга: заохочення чи покарання? // Бізнес бухгалтерія. – 2010. – № 46. – С. 68

6. Сушальська Т. Біг з перешкодами, або як отримати "готельну пільгу" // Бізнес бухгалтерія. – № 24. – С. 37.

7. Сушальська Т. “Готельна” декларація за півріччя: очі бояться, а руки роблять // Бізнес бухгалтерія. – № 25. – С. 75-78.

8. Алексевич О. Ресторан має кілька готельних номерів: чи стане він податковим агентом тур збору // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 6. – С. 61

9. Алексевич О. Готельне виконує своїх обов'язків як податковий агент турзбору: яка відповідальність // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 119. – С. 52-53

10. Алексевич О. Гість залишає готель раніше запланованого строку: чи треба проводити через РРО повернення надлишку оплати // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 110. – С. 59

11. Алексевич О. Готель надає в оренду конференц-зал: чи пільгують прибуток від таких операцій // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 47. – С. 41-42

12. Бондаренко Н. Оподаткування готельного бізнесу / Бондаренко Н., Чернишова Г // Вісник податкової служби України. – 2009. – № 20. – С. 29-31

13. Васильєв Г. У готельних номерах установлено міні-бари: скільки торгових патентів придбати // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 74. – С. 38

14. Гайдукевич Л. Как учитывать оплату за проживание в гостинице неработника предприятия // Главбух. – 2012. – № 30. – С. 60

15. Дяченко А. Застосування РРО при наданні туристичних та готельних послуг // Вісник податкової служби України. – 2009. – № 20. – С. 40-41

16. Шинкаренко І. Страхування в готельному бізнесі: податковий облік витрат // Бізнес бухгалтерія. – 2008. – № 29(808). – С. 74-75

17. Федосенко В. Чи має право турагент нараховувати ПДВ на всю вартість готельних послуг // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 117. – С. 61

18. Фірсова О. Чи обкладають ПДВ готельні послуги // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – № 48. – С. 53-55

19. Чижевська Л.В. Інвестиційно-позикова система як механізм реалізації інвестиційних проектів підприємства/ Чижевська Л.В., Зеленіна О.С. // Вісник економічної науки - №2, 2009. – с. 163-168

20. Чижевская Л.В. Хозяйственные процессы на предприятии:подход с точки зрения типов научной рациональности/ Чижевская Л.В., Куликова Н.Т.// Международный бухгалтерский учет. – 2 (248) – 2013 январь. – С. 58-66

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р., № 290. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99